

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

78. An Clerici ex vi statuti laicalis possint conueniri pro iure congrui, vel
laicos conuenire? Et an clerici ligentur statuto laicorum de causis
compromittendis inter affines, ita vt ipsi possint ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

De Immunit. Eccles. Resol. LXXVIII. & c. 137

& sententia ferenda sit contra reum principalem, & Clericus assistens liti propter proprium interesse non reus est proprie, licet forum & partes rei sequi teneatur: ergo &c.

2. Verum contrarium sententiam docet Martha de iuris. p. 4. centur. 1. cas. 35. n. 21. & ita fuisse sapientissime iudicatum obseruat Maranta in speculo p. 3. dist. 11. n. 78. Capycius dec. 167. n. 7. Grammaticus dec. 21. & alij quos citat Squillante de privileg. Cleric. cap. 7. dubit. 5. num. 80. Dicendum est igitur Ecclesiasticos venditores laudatos in actores & defensores debere remitti ad suum iudicem competentem; Clericus enim non potest consentire in laicum iudicem, vt patet in cap. si diligenti, de foro compet. & reuera in tali casu consentiret, nam citatur à iudice laico ad defensionem causæ; & vocatur, & notificatur vt illam defendat, sub pretextu quodd tenetur ad euersionem, vnde necessitate coactus ad iudicium accedit, quæ omnia sunt contra immunitatem Ecclesiasticam, & opinio contraria tunc esset admittenda, quando Clericus venditor denunciatus canonice coram iudice Ecclesiastico de eius licentia vellet defendere emptorem coram iudice laico.

RESOL. LXXVIII.

An Clerici ex vi statuti laicalis possint conueniri pro iure congrui, vel laicos conuenire?

Et an Clerici ligentur statuto laicorum de causis compromittendis inter affines, ita vt ipsi possint alios compellere, & compelli ad compromittendum?

Et explanatur, quod statuta laicorum profunt Clericis licet eis non aequè noceant; vnde Clerici possunt vii statutis, & consuetudinibus laicorum quatenus concernunt eorum fauorem, non autem e contra. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 43.

§. 1. Aliqui vtrumque affirmant, vide Giurbani decif. 25. num. 10. alij vero vtrumque negant, vide Riccius p. 3. decif. 180. n. 3.

2. Sed mihi placet opinio sapientissimi Surdi lib. 1. conf. 2. num. 14. & aliorum asserentium, ius congrui, seu retractus non habere locum in clericis passiuè, sed actiuè tantum & ideo possunt Clerici agere iure congrui contra laicos, non autem laici contra clericos; & ratio est, quia statuta laicorum prolunt clericis, licet eis non aequè noceant, vnde clerici possunt vii statutis, & consuetudinibus laicorum, quatenus concernunt eorum fauorem, non autem e contra, vt optimè notat Bald. lib. 1. conf. 3. Crauet. lib. 3. conf. 44. n. 6. & Molfes. in consuet. Neapol. tom. 1. p. 2. 97. n. 41. & tom. 2. conf. 23. num. 7. Franchus decif. 285. num. 5. Abbas in cap. constitutus. nu. 4. de in integ. restit. num. 5. Glossa in cap. nouit. vers. quicumque, de iudiciis Hòted. lib. 2. conf. 20. num. 2. Flaminus de Rubeis lib. 1. conf. 2. n. 26. & 27. & alij.

3. Scio circa presentem quæstionem Carol. de Grassis de effect. cler. eff. num. 388. multos casus distinguere, sed tu absolute nostram sententiam tene. Sicut etiam tenendam esse puto in alia simili quæstione, v. g. an Clerici ligentur statuto laicorum de causis compromittendis inter affines, ita vt ipsi possint alios compellere, & compelli ad compromittendum; nam respondeo clericos nequaquam ligari prædicto statuto passiuè, sed tantum actiuè, & sic non posse cogi ad compromittendum; quamuis possint alios cogere, & ratio est, vt diximus, quia clerici gaudent privilegijs laicorum statutarijs pro se non autem contra se; & ita hanc sententiam docent plures DD. quos citat, & sequitur dictus de Grassis loco cit. num. 424.

Tom. I X.

quidquid in contrarium asserat Riccius in collect. decif. p. 1. collect. 171. Capycius dec. 66. n. 1. & 5. Borrellus de compromitt. §. 1. gloss. 3. num. 224. Thorus in compend. dec. Neap. vers. Clericus, & alij.

RESOL. LXXIX.

An index laicus possit iudicare causam Clericorum, qui heredes sunt alicuius secularis & causa ante eius mortem coram se incepta?

Et an instantia capta contra clericum coram iudice Ecclesiastico debeat continuari contra laicum heredem Clerici coram eodem iudice: Ex part. 1. tract. 2. Resol. 25. alijs 24.

§. 1. Affirmatiuè communiter respondent, & tenent Doctores, quos citat, & sequitur D. Carol. de Grassis de effect. cler. eff. n. 282. quibus ego addo Ioan. de Heuia in Curia Philipp. p. 1. §. 5. num. 29. Castillo p. 1. dec. 2. Coriolanus in Bull. Cæn. excomm. 16. fol. mibi 945. Megalam in 3. p. lib. 3. c. 10. n. 59. Grassius in dec. p. 1. lib. 4. c. 18. n. 128. Rodriquez in summ. nouissima, tom. 1. c. 216. n. 15. Ceuallos tr. de cognit. per viam viol. p. 2. q. 40. n. 9. qui citat plures Iuriconsultos, & Reginald. tom. 1. lib. 9. c. 23. n. 352. vbi sic ait: [Clericus, ratione hereditatis, quam accipit à laico, subicitur foro seculari; & ideo omnes lites, quæ inceptæ fuerint viuente laico defuncto, ipse Clericus hæres coram eodem seculari Iudice prosequi debet. Aliæ autem lites circa bona defuncti, vel actiones, veniunt debent ad Iudicem Ecclesiasticum.] Ita ille.

2. Sed non desunt Doctores, qui contrariam sententiam docent, vt Bonac. de leg. disp. 10. q. 2. p. 1. §. 1. n. 25. & Ambrosinus de immunit. Eccl. c. 20. n. 45. qui asserunt; quod Clericus hæres laici non tenetur coram Iudice seculari prosequi litem iam ceptam contra laicum, cui successit; sed denuò erit super eadem re, vel actione, coram Ecclesiastico conueniendus. Et ratio est: quia militat eadem ratio emptionis, vel si lis sit incepta, vel non. Et sequeretur ex contraria sententia magnum inconueniens, nempe, quod sequuta sententia condemnatoria contra Clericum hæredem laici, ista sententia seruiret de vento, postquam exequi non posset, nisi per Iudicem Ecclesiasticum, qui, cum non subiaceat eidem Principi, cui subest Iudex laicus, non teneretur dictam sententiam exequi. Vide etiam Marc. Antonium lib. 1. ref. 49. n. 2. vbi probat ex multis, quod instantia inchoata coram Iudice seculari contra laicum defunctum, cui successit hæres Clericus, non continuatur in Clericum, qui debet propterea conueniri coram Ecclesiastico: & hæc sententia mihi placet. Notandum est etiam, quod prima sententia limitatur à DD. citatis multipliciter, vt patet ex Grassio vbi sup. n. 290. & seq. & secundum illam instantia cepta contra Clericum coram Iudice Ecclesiastico, debet continuari contra laicum heredem Clerici eotam, eodem Iudice. Sic docet Riccius p. 4. dec. 118. per totam.

RESOL. LXXX.

An Clericus succedens in bonis laici, sit propter illa bona vocandus in iudicium coram iudice laico, ante quem iam causa incepta erat?

Et an Clericus, qui coram iudice laico recepit depositum, possit à iudice laico ad illud reddendum cogi?

Et an Clericus citatus coram laico, si putans sua interesse compareat, teneatur stare sententia à iudice laico lata?

M 3

Et

Sup. hoc in Resol. 137.

Sup. hoc in Resol. 138. & in Resol. 139. §. 1. Sed in princ. in art. 1. §. 2. & in Resol. 140. §. 1. & in Resol. 141. §. 1. & in Resol. 142. §. 1. & in Resol. 143. §. 1. & in Resol. 144. §. 1. & in Resol. 145. §. 1. & in Resol. 146. §. 1. & in Resol. 147. §. 1. & in Resol. 148. §. 1. & in Resol. 149. §. 1. & in Resol. 150. §. 1. & in Resol. 151. §. 1. & in Resol. 152. §. 1. & in Resol. 153. §. 1. & in Resol. 154. §. 1. & in Resol. 155. §. 1. & in Resol. 156. §. 1. & in Resol. 157. §. 1. & in Resol. 158. §. 1. & in Resol. 159. §. 1. & in Resol. 160. §. 1. & in Resol. 161. §. 1. & in Resol. 162. §. 1. & in Resol. 163. §. 1. & in Resol. 164. §. 1. & in Resol. 165. §. 1. & in Resol. 166. §. 1. & in Resol. 167. §. 1. & in Resol. 168. §. 1. & in Resol. 169. §. 1. & in Resol. 170. §. 1. & in Resol. 171. §. 1. & in Resol. 172. §. 1. & in Resol. 173. §. 1. & in Resol. 174. §. 1. & in Resol. 175. §. 1. & in Resol. 176. §. 1. & in Resol. 177. §. 1. & in Resol. 178. §. 1. & in Resol. 179. §. 1. & in Resol. 180. §. 1. & in Resol. 181. §. 1. & in Resol. 182. §. 1. & in Resol. 183. §. 1. & in Resol. 184. §. 1. & in Resol. 185. §. 1. & in Resol. 186. §. 1. & in Resol. 187. §. 1. & in Resol. 188. §. 1. & in Resol. 189. §. 1. & in Resol. 190. §. 1. & in Resol. 191. §. 1. & in Resol. 192. §. 1. & in Resol. 193. §. 1. & in Resol. 194. §. 1. & in Resol. 195. §. 1. & in Resol. 196. §. 1. & in Resol. 197. §. 1. & in Resol. 198. §. 1. & in Resol. 199. §. 1. & in Resol. 200. §. 1.